

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egész évre . . . 16 frt. Negyedévre . . . 4 frt.
Félévre . . . 8 frt. Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy □ centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Simor János.

Magyarországot és a katolikus egyházat súlyos veszteség érte. Simor János hercegprímás, esztergomi érsek tegnap reggel rövid szenvedés után megszűnt élni.

Az Ur elbocsátotta az ő szolgálját, elhívta nyájának hű pásztort. Boldogok a halottak, kiknek lelke tiszta és életük pályája nemes telteknek munkája vala. De kik elvesztik gondviselő atyjukat, gyámolító támaszukat, azoknak szíve fáj, midőn imádkozni mennek a ravatal elé.

Simor János primás nagy helyet foglalt el Magyarország történetében s különösen a magyar kath. egyház életében. Ott állott ő alkotmányunk helyreállításának bölcsőjénél s egyike volt azoknak, kik átvezették a nemzetet a szolgaságból a szabadságra. Nem mint politikus, hanem mint Isten szolgálója áldását adta a nemzetre és a király közötti kibékülésre, felleve Szent István koronáját ura fejére.

Mindenkor tisztéhez tartozott Magyarország primásainak közvetíteni a fejedelmek és a nép között, hogy béke legyen velünk. A békének Simor János esztergomi érsek apostola, s a mint ezen hivatását kezdte, azontépen híven és igazán szolgálta azt egész életén át. Rendíthetetlen katolikus hitében soha sem kereste a harcot, hanem inkább kerülte. Többre becsülte a jó munkát, mintsem a küzdelmes dicsőséget. Nem akart győzni, mert a hol diadal van, ott legyőzettek is vannak. Békében szolgált tehát Istent és hazáját, papi uralkodásának hosszú évtizedein keresztül, nem mulasztva el semmit, hogy gondoskodhassék mindenkorról. — Nagyraírta magát a hivatásának és primási kötelességeinek. Mint a magyar kath. egyház feje sértetlenül fenntartotta annak jogait, érdekeit és méltóságát. Nem iparkodott világi hatalmat szerezni magának, hogy belső fejlesztéssel erősítse azon keresztény egyházat, melynek főpásztorává nevezetett. Javadalmát és minden befolyását e czélra szentelte. Nagy eredményeket ért el az egyházi kormányzatban épen azért, mert a világi kormány dolgaiba avatkozni tartózkodott. Templomokat építtetett és iskolákat, kinek nem volt pénze választásokra. Tiszta erkölcsöt és fegyelmet tartott papjai között, ki nem rendelte őket korteskedni. Jobban szerette az egyházi szónoklatot a templomban, mint a politikai szónoklatot az országgyűlésen. Szívesebben olvasott tudós munkákat, mint politikai vitaközléseket. Az örök szép művészetekben jobban gyönyörködött, mint a politikai celszövényekben. Hogy nem fejtett ki pompát és nem látogatta a politikai termeket, csak azok nehezteltek érte, kik nem méltányolták, hogy minden évben meglátogatta egyházmegyéjét, hogy annak mindenik templomában predikálja a népek a vallás erkölcsét és a hazafiság kötelességét. Hogy dus jövedelmeit nem pazarolta méltatlanokra, hanem gyűjtötte alapítványokra, ezzel a bőkezűségnek legjobb nemét választotta.

A részvét, mely őt a koporsóban körülveszi, igaz, őszinte, országos és általános s kiterjed Magyarország határain túl, mert a kath. egyház bibornokát az egész kath. világ ismeri, XIII. Leo pápa eddig barátját és kedves tanácsadóját veszti el.

A veszteség nagy, melyet hazánk szenvedett s a fájdalom nagy, mely Esztergom székesegyházában a halottért imádkozik. De az érdemek, melyeket hivatása körében valaki életén át magának szerzett, jutalmukat találják a halálban, mely üdvösséget ígér és áldott dicsőséget hagy emléken vissza e földön. Így kíséri áldás Simor Jánost le sírjába s nem enyészik el a harangok zúgásával. Bejegyezte ő nevét Ma-

gyarország történetének évlapjaiba s nagy jótékony alapítványai a következő nemzedékek szívébe.

Dicsőség neki a földön és a mennyekben.

*

A boldogemléktű bíboros főpap halála és betegségéről már táviratilag közölt tudósításunk kiegészítésül adjuk a következő részletesebb értesítéseket:

Esztergom, jan. 23.

Simor János hercegprímás hosszas halálvidósa után reggel félnyolcz órakor meghalt.

Simor János bíboros hercegprímás az egész életét rendkívül nyugtalanul töltötte.

Este tíz órakor óhajtsára br. Hornig püspök meggyónította, aztán fölvette a halálköltségségét. Teljes eszméletlenség, lázalmokkal és egészen világos pillanatokkal váltakozott. Olykor vizet kért környezetétől, majd a színtelenül oldala mellett levő Vincencia nővértől orvosságot fogadott el, aztán ismét visszaesett apathiájába, majd latin imákat mormogott s örökös rögeszméjével foglalkozott, hogy Győrből proceszsió érkezik.

— Nézzétek, sutogó hörgő hangon, — hogy jönnek, milyen sokan, Zászlók tele vannak hóval, bemennek ez én szép bazilikámba, melyet drága pénzen restauráltam és mindent be fognak piszkítani.

Majd ismét:

— Jön a katonaság! Givricsies vezeti. Parádét tartanak és azt akarják, hogy fölkeljek és kimenjek. Mondjátok meg nekik, hogy beteg vagyok . . . Hiszen, ugy-e, beteg vagyok? . . .

Éjfél után kezdődött az agónia és a világs momentumok egyre ritkábban ismétlődtek. Kinos vergődésben multak órák és percek, míg végre reggel fél nyolcz órakor visszazúzott lelke a teremtés urához.

Halálós órájában Remigia anyja apácza főnökné, Vincencia nővér, dr. Rapcsák kezelő orvosa és unokaöccse, valamint a többi rokonság: két nővére öz. Rapcsák Györgyné szül. Simor Anna és a hajadon Simor Teréz, előbbinek gyermekei: Váci Ambrus, Zupcskó és dr. Rapcsák, valamint elhunyt testvérének gyermekei: Holényi Ferenc primási uradalmi intéző Püspökből, Holényi István kir. törvényszéki bíró Pozsonyból, Nedeczky né szül. Holényi Mária káptalani kasznár neje Perbetéről.

A halálhíre összegyűlt az egész káptalan, élén Mayer István püspökkel, báró Hornig, veszprémi püspök, Csernoch irodagazgató, Vargha Dezső érseki tollnok, az érseki tiszti személyzet stb. és mély fájdalommal s könyhullatva mondatkák imák az átszellemült főpásztor lelki üdvéért.

A nagy harang bánatosan rezgő érczes hangjára egész Esztergom gyászba borult. Nincs párt, nincs felekezet, nincs egy ember se, ki szíve mélyéből ne siratná az elhunytat, melynek nagy tulajdonságait csak halála után fogják kellően méltatni. Rögton számtalan fekete zászló tűzetett ki és a zászlók gyászát a hóban ugyszólván eltemetett utcák vakító féhérsége kétszeresen emelte. Zászlót tűzött ki minden káptalani épület, a megyeháza, három városháza, Reviczky Győző főszolgabíró, a tűzország, az iparbank, a gimnázium, a benzék rendháza, a papnövelde, az apáczaárda, a takarékpénztár és a legtöbb magánépület.

Csernoch irodagazgató Mayer püspökkel egyetértőleg rögton megátviratozta a lesújtó gyászhiat a szélrózsa minden irányába, a pápának, a királynak, az összes főpapoknak, Galimberti nuncziusnak, a kormánynak, az ország minden részére és a külföldre.

A temetés e hó 23-án szerdán délelőtt 10 órakor lesz a primási palotából, melynek a főutczára nyíló földszintes pompás dísztermében lesz a ravatal fölállítva. A primási palotától a bazilikába fölvezető hosszú ut óriási hőtömegének eltávolítására Reviczky Győző főszolgabíró már megette a szükséges intézkedéseket. — A temetésre várható nagyszámú idegenek nagy része a kanonokok házaiban és magánosoknál lesznek elszállásolva. A közlekedés ma még, hála a nagy hidegeknek, a hómezőhöz hasonló mélyen befagyott Dunán át történik szánon és kocsin a félóránya fekvő Esztergom-Nána állomástól, de olvadás esetében minden tekintetben nagy zavartól kellene tartani.

A primás hálósobája, a melyből immár örökre elköltözött, a Dunára néző gyönyörű kilátást nyújtó első emeleti belső lakosztályához tartozik. Ez a lakosztály áll: a kis elfogadót tereméből, a primás egyszerű dolgozó szobájából, a hálósobából és az ezzel szomszédos ugynevezett téli kápolnából, hol a hideg időjárásban sokott volt misézni. Az ablakokból, mint már említettük, a Dunára nyílik kilátás és az ablakok alatt ama kis kert nyulik el, melynek havas utain tette a primás vasárnap végzetes, utolsó sétáját.

A szobák falai műbescü szent képekkel vannak borítva, a butorzat aránylag egyszerű. A hálósobában sekély hálófülkében áll az ágy. A fülke egészen a hercegprímás utasításai szerint készült, teljesen fenyoedezéskkal van borítva és eltolható barna függőnyvel léghuzammentesen elzárható. Az ágy fölött egy tisztes matróna arcképe függ. Ez a kép a hercegprímás 87 éves korában elhunyt édes anyját ábrázolja egy évvel halála előtt. — A hálósoba egyéb butorzata a legszükségesebb butordarabokra szorítkoztak, de fő hely van engedve az imaszámolyának és egy breviárumtartónak, a mely mellett az elhunyt még az utolsó napokban is ájtatószkodott.

A megboldogult a halál iszonyuan elváltoztatta. Betegsége alatt az utolsó percig tisztá, derült szem és az elég élénk arczszin nem sejtette, hogy oly közel a vég és néhány pillanat múlva az egész arczon ijesztő sárgaság omlott el és az oly életerős parancsoló alak összeesett.

Mater Remigia és Vincencia nővér, a család nő tagjai, megmosdatták és felöltöztették a holttestet, de még nem véglegesen, minthogy a családtagok ez óráig nem határozták el, hogy a szív kivéssék és a test behalszamosztassák-e: csak ha ez megtörténik, fogják végleg felöltöztetni teljes püspöki ornátusba, még pedig amaz öltöny-darabokba, melyeket a jubileumi ünnepélykor viselt.

Esztergomban renkiült megható, nagy a fájdalom megatartás. Mindenfelé gyász-koszorúk rendeltettek, a kereskedők gyász-kirakatokat rendeznek, a megyei és városi notabilitások gyászos magyar diszruháról gondoskodnak, az összes harangok zúgnak, a papás és az apácák buzgó imákba mélyednek és az a l t a l a n o s aggodalmas sutogás hangzik:

— Elköltözött az utolsó hercegprímás, a ki Esztergomban székelt!

Esztergom, jan. 23.

Simor hercegprímás végrendeletét ma délelben 12 órakor felbontották. E szerint a bíbornok érsek vagyonát három egyenlő részben a rokonok, a főkáptalan s a szegények közt osztotta meg. A végrendelet értelmében a szolgaszemélyzet egy évi fizetést és tisztes évdíjat kap. Összes ezüst készletét Teréz nővérére hagyta. Rajner, Csernoch kanonok, Machovich és Sceda Ernő udvari papok szintén örökltek, ugyintzen az apácák és ferenczrendiek, a végrendelet végrehajtói, Váci Ambrus uradalmi főtiszt, Mészáros Károly uradalmi ügyvéd.

A gyászszertartás megtartására Samassa József egri érseket kérték fel. A káptalani végrendeleti bizottság tagjai Czibulk, Maszlaghy és Csernoch kanonok és Roszival országgyűlési képviselő.

Samassa József egri érsektől következő távirat jött Mayer István püspök-nagyprépost-hoz: Mély megilletődéssel veszem a lesújtó hírt ő eminenciájának elhunytáról, mely az egyházat és hazát egyaránt gyászba borítja. O mindkettőt áldást árasztó szeretetének heve tehetségeinek fénye s jellemének nagysága által dicsőítette meg, méltó, hogy mindkettőnek bánta ravatalánál egyesüljön. A megdicsőült iránti elégteletlen halámnak jelűl a gyászszertartást magam kívánván végezni, a főtiszt, főkáptalan erre vonatkozó elhatározásáról szíves értesülést kérem. Samassa érsek.

Berzeviczy Albert államtitkár a következő táviratot intézte az esztergomi főkáptalanhoz: „Fogadja a méltóságos főkáptalan mélyen érzett részvétemet a póthatalatlan vesztesség alkalmából, mely a főtisztelendő főkáptalan, de egyuttal hazánkat a főmagasságu hercegprímás elhunytá által érte. Berzeviczy Albert.

*

A halál híre egész országszerte lesújtólag hatott.

A részvétnak mily módon történő kifejezése néző a képviselőház mai ülésén

fog határozni. Az összes pártok vezéregyéniségeivel és a kormány közt történt megállapodás szerint a képviselőház jegyzőkönyvében fogja kifejezni részvétét, küldöttséget fog menesztetni a temetésre és a temetés napján tehát szerdán, e hó 23-án nem fog ülést tartani.

*

Simor János hercegprímás halának híre már a kora délelőtti órákban elterjedt a fővárosban s min-denfelé a legmélyebb részvétet keltett.

Legelőször az akadémia palotájára tűzték ki a gyász-ölög. Bogisich Mihály prépost budavári esperes-plébános utasításához képest ma reggel még az összes budapesti katolikus templomokban könyörgések mondatkák a hercegprímás felgyógyulásáért. Délben kapta a halálhírt tudató hivatalos táviratot Bogisich prépost dr. Csernoch primási titkártól s mint kerületi esperes, rögton körlevelet intézett a Budapest székélő 18 plébánoshoz a szerzet rendek főnökeihez és az apáczaárda főnökeihez melyben utasította őket, hogy templomaikban a mai délután folyamán egy óra hozsant az összes harangokkal harangoztassanak s a templomokra és az egyházi épületekre tűzzék ki a gyászlobogót. Bogisich esperes holnap Esztergomba utazik s ott várja meg az érseki helynök illetőleg a főkáptalan intézkedéseit s ahhoz képest adja ki további utasításait. A temetés részleteit ugyanis az esztergomi főkáptalan állítja meg mely a halálhíres napjától számított három napon belül köteles ülést tartani s ebben állapítja meg a gyászszertartás modozatait.

A beszentelés a primási palotában megy végbe s onnan nagy díszmenetben viszik át a koporsót, felváltva az elhunyt udvari papjai és gazdatisztjei a bazilikába, hol katalakra teszik. Az ünnepélyes nagymise után a szarkofagot a bazilika kriptájába helyezik, hol a primás még életében egy nagy sírtreg választott ki magának.

A főkáptalan határozza meg, hogy a temetés után melyik napon tartassék meg a bazilikában a gyászistentisztelet, a melyben a primás fölött emlékszedéseket mondanak a kath. egyház legjobb szónokai és pedig magyarul és latinul. A temetés napján a budapesti kath. templomokban ünnepélyes gyászistentiszteleteket tartanak az összes itt székélő papság részvételével. A budavári helyőrségi templomban különös gyászpompával tartják meg a rekvietet, melyre meghívtnak a polgári és katonai hatóságok fejei.

*

Az elhunyt hercegprímásról a következő jellemvonásokat írják:

Egyike volt Magyarorszá legjobb és legpontosabb gazdáinak. Maga végezte a főfelügyeletet a kiterjedt primási uradalomban s nem egyszer megtörtént, hogy korábban jelent meg valamelyik pusztyáján, mintsem a gazdatiszt felébredt, még ha korán kelt is. Tájékozva volt mindenről és hogy ha ma ez az uradalom jó karban van és bőven jövedelmez, az egyedül az ő érdeme. Váratlanul jelent meg majd itt, majd ott s tisztjei sohasem tudták, mikor lepi meg őket véletlenül.

Ilyen rendszer mellett azután nem csoda, ha rend volt mindenütt. Otthon is takarékos volt. Az Aubertin volt a primási pezsgő, melyet e gyár külön vignettákkal, melyek a primási czimert tüntették fel, szállította a primási palotába. Asztala azonban, ha nem pazarul bő, mindig előkelő volt s konyhája a jobbák közé tartozott, dacára annak, hogy szakácsa az — olajfésztéshez is ért és képeket szintén csinál.

*

Végtelenül szerette édes anyját, ki hosszú ideig nála tartózkodott, midőn Győrből Esztergomba tette át lakását.

Az öreg jó néni azonban az első egy-két hónap után hazament Székesfehérvárra, hol csodálkozva kérdezték az egyszerű matrónától, hogy miért jött oly hamar haza?

— Mert nem tudtam nézni azt a pazarlást, a mi a János honyháiban folyik; volt a derék polgárrasszony válasza, ki istentelenségnek tartotta, a mit a szakácsok a pénzzel meg az ételek bőségével ott művelnek.

*

De aztán ismét visszament s megadásteljesen mondta, hogy ugy látja, ezen nem lehet segíteni.

*

Az elhunyt primásnak egyik szép jellemvonása volt az egyszerűség. Anyja és nővére sem mondtak le arról, dacára a palotának, melyben laktak. Rokoniak pedig szintén hódotak a primás akaratainak, a ki azt kívánta, hogy egyszerűen éljenek. De ha közmondásossá is vált takarékosága és szigorú életmódja, melylyel példát mutatott papjainak, fejedelmileg bőkezű tudott lenni, ha fenkölt lelkének hajlandóságát valamely czél megnyerése és sohasem fogott ki a segélyezésből és jótékonyág gyakorlásából, mit leggyakrabban csak közvetlen környezet tudott. Nem kürtölte s nem is engedte világgá kürtöltetni, a mit tett; de örült neki, ha így segíthetett.

Az elhunyt primás kedélyének egyik jellemző vonása volt a humor. Szeretett tréfálkozni s élvezni tudta másokat is a szellemet. A humor nyilatkozott benne, midőn évekel ezelőtt egy udvari estély alkalmával Bécsben azt kérdezte egy ott szintén jelenlevő magas méltóságtól:

— Itt van-e a japáni követ?

Az a magas méltóság kíváncsian kérdezte tőle, miért érdekli őt épen a japáni követ iránt, a ki különben nem jelent meg az estélyen.

A primás azután jókedvűleg elmondta neki azt, a mit a volt primásról, az öreg Sczitovszkyról beszélnék.

A hatvanas évek elején történt a dolog. Ugy beszéltek az esetet, hogy akkor egy nagy udvari ebéd s utána egy udvari estély tartott, melyre az agg Sczitovszky is hivatalos volt.

A japáni követ, ki szintén az asztalnál ült, látva, hogy a király balján egy ragyogó szépségű nő ült, mig jobbán egy bíbor selyem szoknyát viselő alak foglalt helyet, megkérdezte szomszédját, egy európai diplomatát, ki az a ki a király balján ült?

— Az uralkodó neje volt a válasz.

A japáni követ meg volt elégedve a válasszal s azt hogy a király jobbán ki ül már a maga módja szerint következtetés után dedukálta magának.

Este azután a japáni követ meglepetve látta, hogy mig mindenki tánczol, a bíbor-selyem szoknyás alak ülve maradt.

Odament hozzá s felkérte illő udvariassággal egy négyesre.

A hatás elképzelhető. A bíborselyem szoknyás alak Sczitovszky volt.

Mikor kérdőre vonták a japáni követet, az remélve magyarázta ki magát. Ő ugyanis ugy okoskodott, hogy ha az uralkodó balján neje ül, akkor a jobboldalon ülő szoknyás alak más mint a királynak, vagy királynénak anyja vagy öreganyja nem lehet.

A most elhunyt primásnak ez az anekdota jutott a mondott alkalommal eszébe.

A japáni követtel azonban sem udvari estélyen, sem másutt nem volt alkalm találkozn.

*

A hercegprímás utódja. Alig hunyt el Magyarország bíboros főpapja, az esztergomi érsek, már is megindultak a kombinációk a primási szék betöltését illetőleg. Mint minket értesítenek a bpesti képviselői, s általán a főpapi körökben elterjedt nézetek szerint Simor utódja a primási széken dr. Schlauch Lőrincz nagyvárad megyés püspök lesz, kit hir szerint maga a király pártfogol. Némely körökben Samassa József egri érseket és dr. Zalka János győri püspököt is emlegetik. Legnagyobb valószínűséggel Schlauch Lőrincz nyeri el e magas állást.

A pénzügyi közigazgatási biróság 1890-ben hozott döntvényeinek néhány legfontosabbakat a következőkben közöljük: Oly esetben, midőn az italmérésijog bérletére vonatkozó szerződés az 1888. évi XXXV. t.-cz. 53. §-ában foglalt rendelkezésénél fogva szűnik meg, az ily szerződés után lerótt illeték részben vagy egészen való visszatérítése az 1881; XXVI. t.-cz. 12 §-ának határozmányaihoz képest azon esetben is követelhető, ha a fél illeték visszatérítési igényét az ügylet megszüntésétől számított 30 nap letele után jelenti be. Részvénytársaságok beadványa, a melylyel a közgyűlésről fölvetett jegyzőkönyvet az illetékes törvény-székhez felterjeszti, belyegmentes. Ha a kereskedő az általa megrendelt árukat mint meg nem felelőket az eladónak oly irat kíséretében küldi vissza, a mely csak az el nem fogadott áruk jegyzékét és a visszaküldés okát tartalmazza, ez az irat illetékmentes kereskedelmi levélnek tekintetik. Ha belföldi lakosok az általuk itt vásárolt árucikkeket külföldre viszik is ki, ebből eredő jövedelmük III. oszt. kereseti adó alá esik.

Politikai hírek.

Országgyűlés. A képviselőház tegnap befejezte a kisdobóvársól szóló törvényjavaslat általános tárgyalását s a részletekbe is belelement. A vitát Dége n Gusztáv kezdte meg, kit Herman Ottó követett igen szép s nagy figyelemmel hallgatott beszéddel. Majd néhány személyes kérdésben történt felszólalás következett s György Endre is felszólalt, mire az általános vitát berekesztették. A javaslatot a nemzetiségiel kivételével az egész ház elfogadta. A részleteknél Mocsáry ismét kifejtette nemzetiségi programját s egy megjegyzéssel alkalmat adott Beöthy Ákosnak egy névnyi változtatásra, melyért a ház

a szónokot nagy ovációkban részesítette. — Szóltak még Zay Adolf s az ez által provokált nemzetiségi vitában Tisza Kálmán, br. Kaas Ivor és Horváth Gyula, kinek beszédéről lapunk jövő számában emlékezünk meg részletesen.

Képviselő jelölések. A képviselőház két tagjának az utóbbi napokban történt elhalálása következtében már megindultak a mozgalmak az üresen maradt képviselői állások betöltése iránt. A mint értesültünk a kutsutzu-ujhelyi választókerületben, mely gróf Csáky László halálával ürtült meg, képviselőjelöltül gr. Hunyady Lászlót léptette fel a kormány-part. Ma küldöttség járt e végből a grófnál, ki elfogadta a jelölést. Az ellenzék valószínűleg Zmeszkál Zoltánt lépteti fel, kinek neve a panszlavok ellen folytatott erős küzdelmeiből ismerős. A Fröhlich Gusztáv halálával megtörtült ujaradi képviselőiségre a kerklet gr. Zselénszky Róbertet, az arad-megyei mérsékelt ellenzék egyik vezérférfiát jelöli. Ha Zselénszky a jelölést elfogadja, ellenjelölt nélkül megválasztatása bizonyos.

A közigazgatási reform tervezete, egy a mint azt tegnapi közzöltük, még nem tekinthető minden részletében az egész kormány által elfogadott megállapodások kifejezésének. Több oly pontot foglal magában e közlés, a melyre nézve a miniszterium kebelében még nem jött részletes határozat. Ezekre nézve tehát a szóban forgó közlés alig tekinthető többnek ugynevezett előadói tervezet ismertetésénél. Ilyen például az a pont, mely szerint a közutak ügye a kereskedelmi miniszterium hatásköréből a belügyminiszteriumba helyeztetik át s az építészeti hivatalok az utóbbi miniszteriumnak rendeltetnek alá.

Közigazgatás reformja.

II.

A kormány által célba vett közigazgatási reformtervezet első része a vármegyei önkormányzat és közigazgatás szervezését foglalja magában.

Már ebben a törvényjavaslatban utalás történik arra, hogy annak kapcsán több már fennálló törvény módosíttatni fog, részben pedig új törvényekkel fog kiegészítettetni.

A kormány eme javaslatban kizárólag a vármegyei közigazgatás rendjének átalakítását veszi célba. Ugy látszik a városi törvényhatóságok rendezéséről külön törvényben fog intézkedés tetetni.

A mint a vármegyei közigazgatásának szervezéséről szóló törvényjavaslat alapelveiről a félhivatalos lapokban olvasható értesülésekből kitűnik, a vármegyei közigazgatási szervezet a célba vett új formájában alapjában különbözni fog — a jelenlegi közigazgatási rendtől.

A kormány a jelenlegi szervezetet gyökeresen felforgatja.

Mindjárt a javaslat bevezető szakaszában kimondatik az a főelv, hogy

a vármegyei közigazgatás államifelhatalat képez s a funkciót állami közegek látják el.

A közigazgatási teendők tehát a javaslat törvényerőre emelkedése esetén államilag kinevezett hivatalnokok által fognak végezteni. E szerint a népakarat többé nem fog befolyást gyakorolni arra, hogy a vármegyei önkormányzatban a közigazgatási teendőket a nép által szabadon választott tisztviselők lássák el.

Az önkormányzati életből tehát épen eme legfőbb jog vonatki ki; mert nem szenvedhet kétséget, hogy mihelyt nem a nép által választott tisztviselők végzik a közigazgatási teendőket az önkormányzatban gyökerező népjogok és rendelkezési szabadság nem egyéb komoly tartalom nélküli üres fogalomnál, mely ebben a formában is csak azért tartatik fenn a kormány által, hogy adandó esetben a felelősség egészben vagy részben áthárítás-e az önkormányzatra, s a kormány a maga közegeivel a hatalmi érdek megvédését a felelősségre vonhatás terhei nélkül végeztesse.

Igaz, az is benne lesz a törvényben, hogy egyes feladatok (?) teljesítésére, s különösen a megyei önkormányzat útján létesített intézmények kezelésére a törvényhatóságok saját közegeket alkalmazhatnak, ámde ebben a rendelkezésben egyáltalán semmi garancia nem foglaltatik arra, hogy a vármegyei által létesítendő intézetek (melyek még csak körvonalozva sincsenek) akképpen kezeltesse, a mint azt a vármegyei törvényhatóságai saját elhatározásuk alapján kívánnák eszközöztetni.

Elvétetik a vármegyei törvényhatóságok legfőbb joga a választási és intézkedési szabadság, s a mi fentartatik a részökre nem egyéb, mint alkalom nyújtás arra, hogy a hatalom az igazgatás minden vonalán domináns szerepet biztosíthasson az állami akaratnak.

Színleg meghagyatnak bizonyos jogok, de a nélkül, hogy azok megtárlhatnák érvényesítési formáikat.

Kijelöltetnek bizonyos önkormányzati uton létesítendő intézetek, de nem határoztatik meg sem ezek természete, sem jogköre, sem az önkormányzati elhatározás szabadságának határai nem állapíttatnak meg.

Mindezt a kormány azért teszi, hogy színleg meghagyjon bizonyos jogokat, de az elhatározás szabadságát magának tartja fenn még oly intézkedésekben is, melyek kifejezetten az önkormányzat cselekvési szabadságának körébe utaltatnak.

Mindezt nem egyéb mint teljes felforgatása a vármegyei önkormányzatnak, s utegyengítés arra, hogy idővel még ama jogokat is magához ragadhassa a hatalom, melyek ma még szín-

leg az önkormányzat részére tartatnak fenn.

Megérthető ebből az is, hogy a kormány eme reformtervezetében nem ugyan kifejezett nyíltsággal, de félreérthetetlen célzatossággal az állami hatalom befolyásának akar alárendelni minden olyan intézkedést, melyek eddig úgy a gazdasági és vagyonosodási, valamint a kulturális fejlődés törvényei szerint a nemzeti akarat szabad cselekvési körébe tartoztak.

Adminisztrálni fog a kormány a vármegyei állam közegekkel, a kik bizonyára nem azért állíttatnak bizonyos állásokra, hogy más, mint az állami akarat által befolyásoltassák magukat a maguk kijelölt feladataik teljesítésében.

Az állami alkalmazottak jogviszonyát, hatáskörét, felelősségét az állam határozza meg saját törvényeiben, a nélkül hogy az erre irányuló elhatározásban az önkormányzati életben gyökerező jogok érvényesíthetnének.

Gondoskodva lesz tehát arról, hogy a vármegyei önkormányzat ezentul egyszerű köpenyeg legyen a hatalmi érdek biztosítására irányuló törekvések elpárlatolására.

A hivatalnokai testület élére állítatik a főispán a kinek szoros kötelessége lesz őrködni a felett, hogy a vármegyei közigazgatásban semmi olyan ne történhessék a mi a hatalmi érdekekkel össze nem egyeztethető.

A főispán tehát nem annyira ellenőrködő kormány közeg lesz, hanem olyan főhivatalnok, a ki maga is funkciót végez a közigazgatásnak állami berendezett organismusában, s mint ilyen nem csak egyengeti az állami befolyás útját, hanem gyakorlatilag is részt vesz a közigazgatási teendők végzésében.

Még a végleges döntés joga is biztosíttatik az ő részére bizonyos törvényben kijelölendő esetekben.

Kik lesznek a táblák elnökei?

A hivatalos lap tegnapi száma közli a szervezendő tizenegy kir. ítélőtábla elnöki kinevezését.

E hivatalos közlés, mely azonos az általunk is már előre jelentett névsorral a következő:

Igazságügyi magyar miniszterem előterjesztésére, az 1890. XXV. t. czikk alapján szervezendő ítélőtáblákhoz elnökökké, és pedig: a budapesti ítélőtáblához: Vajkay Károly jelenlegi budapesti ítélőtáblai elnököt, a debreczeni ítélőtáblához: Puky Gyula kuriai bírót, a győri ítélőtáblához: Erdélyi Sándor budapesti ítélőtáblai tanácselnököt, a kassai ítélőtáblához: Oberschall Adolf jelenlegi marosvásárhelyi ítélőtáblai elnököt, a kolozsvári ítélőtáblához: Berczelly Jenő budapesti ítélőtáblai tanácselnököt, a

marosvásárhelyi ítélőtáblához: Elek Pál kuriai bírót, a nagyváradai ítélőtáblához: Zádor Gyula igazságügyi miniszteri tanácsost, a pécsi ítélőtáblához: Blaskovich István budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék elnököt, a pozsonyi ítélőtáblához: Lehoczky Kálmán kuriai bírót, a szegedi ítélőtáblához: Sélly Sándor kuriai bírót, végül a temesvári ítélőtáblához: Paiss Andor budapesti ítélőtáblai tanácselnököt kinevezem.

Kelt Bécsben, 1891. évi január hó 15-én. Ferenc József, s. k. Szilágyi Dezső, s. k.

Figyelmeztetés a szőlőbirtokosoknak!

A földmívelésügyi miniszter a múlt év őszén részint közigazgatási uton, részint a gazdasági egyesületek és a nyilvánosság útján felszólította a szőlőbirtokosokat, hogy eladói fajtisza szőlővessző készleteiket jelentse be.

E felhívás célja az volt, hogy a homokterületűk örvendetesen fejlődő betelepítéséhez szükséges vessző mennyiség a nyilvánuló kereslet arányában biztosítható s hogy azoknak a birtokosoknak, a kik ily telepítéssel foglalkoznak, szükségeltik kielégítése a közvetlen kinalati források megjelölésével megkönnyíthessék.

De célja volt a felhívásnak az is, hogy alkalom szolgáltatván a szőlővesszők, tehát oly termék értékesítésére, a mely különben nem használtatik fel s csak hulladék számába megy, a szőlőbirtokosoknak ez uton is jövedelmi forrás nyíltassék.

Bele tekintettünk a földmívelésügyi miniszterium által az említett felhívás eredménye gyanánt kibocsátott hirdetésbe s megütkezésel tapasztaltuk, hogy abban az ország erdélyi részeiből, a hol pedig igen számos fajtisza szőlő ültetvény van, csak négy és pedig gróf Mikes Árpád marosújvári, Miksa Imre hadrévi, Fekete Pál székelyföldi és Molnár József marosvásárhelyi szőlőbirtokos szerepel viszonylag csekély készlettel eladó gyanánt.

Szőlőbirtokosaink, úgy látszik, vagy nem értették meg a földmívelésügyi miniszter célzatát, vagy könnyelmű felfogással kicsinyelték a szőlők mellékterméneinek értékesítésére kínálkozó alkalmat.

Elég kár, akár az egyik, akár a másik feltevés a való! Mert a midőn szőlő birtokosaink a szőlővesszőket is értékesítik, nemcsak maguknak tesznek hasznót — s az a néhány száz forint bizony elfér valamennyiünkben — hanem azzal egyszersmind a közügynek is szolgálnak.

Bizunk benne, hogy a földmívelésügyi miniszter által a jövőben kibocsátandó hasonló hirdetésben az erdélyi részek szőlőbirtokosainak hosszú névsorára fogunk bukni s hogy e névsor a kimutatásban azt a tekintélyes helyet fogja elfoglalni, a mely az itteni szőlőmívelést méltán megilleti!

Erre kérjük szőlőbirtokosainkat, ezt ajánljuk szíves figyelmükbe!

D L

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, január 24.

Kir. tábla elnöke. A Kolozsvárt ujonnan szervezett királyi tábla elnökének a hivatalos lapban tegnap megjelent királyi kéziratral Berczelly Jenő, a budapesti kir. tábla tanácselnöke nevezetett ki. Királyi táblának elnöke java férfi korában lévő ember a ki nemcsak kitűnő jogász hírében áll, hanem mint elsőrendű adminisztratív tehetség ismeretes az országban. Kezdetben az igazságügyminiszteriumban szolgált, s mint miniszteri osztálytanácsos egyideig volt a feladata, hogy a kir. törvényszékek ügykezelését felülvizsgálta. Pár év előtt az igazságügyminiszteriumból kilépett, s ekkor a királytanácselnöknek nevezte ki a budapesti kir. táblához. A kolozsvári kir. tábla erőlyes és tevékeny vezetőt nyer az új elnökben, ki előkelő állásában társadalmi körökben is kétségkívül jelentékeny szerepet fog játszani. Sokoldalú és a társadalmi élet közolgai iránt élenként érdeklődő férfiak ismerik, ki hihetőleg tevékeny munkás lesz sok olyan dologban, melytől Kolozsvár emelkedése feltételeztetik. Az új elnök hír szerint Aprilis közepén költözik Kolozsvárra mint állandó lak-helyére.

Lobkowitz Rudolf herceg, nem régen még a kolozsvári hadosztály népszerű parancsnokság és parancsnokló tábornokot megérdemelt kitüntetésben részesítette a király kegye. Ő felsége ugyanis a belső titkosszolgálatosi méltóságát adományozta a derék főtisztnek. E kitüntetés a herceg kolozsvári ismerősei körében is nagy örömet keltett, s a főúri körök több előkelő tagja táviratilag fejezte ki szerencsekívánatait a hercegnek.

A színház köréből. A jövő hét kiemelkedő eseménye a magyar tragédia ünneplése lesz. Szerdán színe fog kerülni Vörösmartynak egyik legjelesebb, talán épen legjelesebb tragédiája: „Marót bán” — szombaton pedig Katona József „Bánk-bán”-ja. Eredeti színirodalmunk e nagybecsű termékeit mint előadásokban fogja látni a közönség és a drámai személyzet megtesz mindent, hogy a két tragédiát legjobb erői szerint mutassa be. Így a szerdai és szombati esték a magyar ciklus legértékesebb előadásai közé fognak tartozni. — „Marót bán” és „Bánk-bán” mellett a jövő hét folyamán „A nagytermet” és „Katonás kisasszony” fognak előadni, továbbá Dóczy Lajosnak „Vegyes párok” című vígjátéka, mely nálunk most kerül először színe. Dóczy vígjátéka után a legközelebbi újdonság Rakosi Jenőnek „Éjjel az erdőn” című népszínműve.

A zene-conservatoriumi magyar ciklus előkészítései minden irányban folyamatban vannak. Az intézőkörök igazában csak most veszik észre, hogy a magyar zeneszerzők kiválóbb s nálunk előadható művei, hálá a magyar génusznak, oly nagy számban vannak, hogy az eleinte csak 3 hangversenyre tervezett ciklust valószínűleg 5-re kell kiegészíteni. Farkas Ödön igazgató újjában is több megkeresést intézett a fővárosba úgy a zenemű kiadókhöz mint magukhoz az illető zeneszerzőkhöz a kismélt művek megküldése iránt. Közreműködésre újjában Márk Anna k. a. — a jó nevű zongorajátzó — s Hanke Paula, az ismert szép hang énekes, nyertett meg. Előbbi L. i. s. z. t. egyik magyar rhapsódiáját fogja bemutatni, utóbbi Volkmann „Sappho”-ját (zenekarral). A nagy munka-anyag feldolgozása s az előadandó művek praecis

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1891. Január 24.

Kegyetlen rokonok.

Angolból fordította: Amica.

XXVII.

Kivonat a lady Nugent Adéla naplójából,
július 23-án 188—
(Folytatás.) (64)

— Ember, az égre kérem hallgasson!

Lady Oldcastle kedves fülöklő kiáltással ugrott fel, kezét heves mozdulattal nyújtotta ki, mint ha kétségbeesetten valami halálos tárgyat akarna magától eltaszítani. — A következő pillanatban bátran emelte fel fejét, halálos sápadtság arcának minden vonásából dacz és büszkeség látszott, amint rettenthetetlen tekintettel Dwightra nézett. Ő nem az az asszony volt, hogy meghunyászkodjék, vagy kegyelemért könyörögjön, most már egészen átlátott ellenségén, s hatalmának a terjedelmét ősmerte.

A mi Dwightot illeti, ő teljesen meg volt lepve. Egy lépést hátrált, s találatköny-sága most az egyszer cserben hagyta.

— Egy szót se többet! — mondá az asszony parancsoló hangon; s felemelt kezének a mozdulata épen úgy fékezte Dwightot mint tekintete. — Megértettem önt. Mutassa meg eladó — portékáit és nevezze meg az árát.

— Lady Oldcastle, valóban —

— Rögtön, mert különben nem alkuszom. Én egy elszánt asszony vagyok, és nem vagyok gyáva. — Mutassa meg a leveleimet.

A Dwight keze önkénytelenül nyúlt a kebléhez, s habozva maradt ottan. Ezzel az asszonnyal nem lesz olyan könnyen elbánható, a hogy gondolta; de kénytelen volt bátorságot bámulni. Egy más asszony sirt és könyörgött volna; ez, nem vesztegette sem az időt sem a szavakat.

— Bocsánat, — mondá, s akarata ellen kőver piros arcában kevesebb önbizalom, s nyájas mosolyában kevesebb szemtelenség volt, — de azt hiszem tudja kegyed, hogy a birtoklás a törvénynek kilencz pontját képezi — és jelenleg azok a levelek az én leveleim!

— A Langton Mártonhoz irt leveleimet mutassa meg, ismétlé lady Oldcastle, minden változás nélkül hangjában és tekintetében.

XXVIII.

Dwight Gábor talán azt gondolta magában, hogy nem jó lesz vele mesze vinni a dolgot, egy ilyen asszony mindenre képes. Azonban, bár mint hősködő, bátorsága és merészsége daczára az ő hatalmában volt. Keze még beljebb nyúlt a kabátja belső zsebébe, s egy kis csomagot vett ki onnét. Amint egymással szembe állottak, az asztalra tette maguk közé, s reá tette a kezét. Talán a lady Oldcastle pillantását a tűz felé észre vette, s tudta, hogy ha módjában lenne azt tenni, bizonyosan a tűzbe dobna.

— Engedelmeskedem, — mondá. Elég ez, vagy —

— Várjon! — szakítá félbe lady Oldcastle, az előbbi mozdulatával s még mindig bátran nézve a szemébe. Dwight ur, várjon egy pillanattig! Én rendszeres asszony vagyok és kijtűnő emlékező tehetségem van. Négy levelet kivéve, egész életemben mindig csak olyan leveleket irtam — melyeket az egész világ elolvashatott volna. Tehát — folytató — kérek a csomag felé tett mozdulatával

— ez itt az ön birtoka. Látni akarom, még pedig mind — mielőtt vasárt csinálnék.

Dwight ismét habozott, s a felsülés és bosszúság kifejezése látszott az arcán.

Lady Oldcastle a megkönnyebbülés és keserű győzelem gyűlékével látta azt. Legyen csak birtokában az a csomag — és ő meg volt mentve. És az a négy levél melytől félt ott volt a szeméi előtt a Dwight kezei alatt. Ez volt minden a mi birtokában lehetett és minden a mit elmutathatott.

— Mutassa meg azt a négy levelet — ismétlé.

Dwight engedelmeskedett, lassan és vigyázva, keze mindig rajtuk volt, szeméi mindig résen állottak amint egyenkint kibontva elibe tette az asztalra.

Nem voltak hosszúk egy pitlantás elég volt hogy azt a férfas határozottságu kézírás olvassa.

A lady Oldcastle arca nem halványult el jobban a mint azokra nézett hisz már is oly kísérteties hamvas fehér színt volt, de midőn feltekintett s látta a mosolyt melyel Dwight rá nézett, szerette volna az oldalán lecsúsgó merev kezét felemeli, hogy azt a mosolygó álnok embert arcul csapja.

Elég, mondá röviden.

Lady Oldcastle elősméri a sajátjainak?

Igen.

Tehát ösmér?

Már mondtam hogy igen.

Nevezze meg az árát.

Most rögtön?

Minden bizonynyal most rögtön.

De bocsánatot, ez egy kis megfontolást kíván.

Dwight halgatott egy pár pillanattig, s felhúzott szemöldökével mosolygva nézett a tűzre, s a lassan és szavait jól megfontolva mondá.

Szegény ember vagy.

És kegyed maga monda, hogy elszánt asszony, — én sem vagyok kevésbé elszánt férfi.

Hogy e levelek mily értékesek, és mi minden függ tőlük, azt csak kegyed és én tudjuk.

Lady Oldcastle, ezeknek jó áruk kell, hogy legyen.

Nem kívánom — igazán nem kívánom hogy kegyeden kívül másnak adjam el.

En nem kérdezősködöm — és megelégszem azzal, hogy saját következtetéseimet vonjam le magamnak, de mielőtt a levelek árát megmondanám arra kérem, hogy ezt ne felejtse el.

Mit ért ezalatt? kérdé lady Oldcastle.

Csak azt, hogy a leveleket nincs semmi vágyam Sir Oldcastle Guynek ajánlani fel.

Az elgyötört asszony beszélni próbált; de a nyelve eltikkadt torkához tapadt; nem tudott szólni — csak nézett reá.

Nem kétem — folytató Dwight Gábor — hogy Sir Guy jó árt adna értük — nagyon természetesen — sőt különjutalmat is kapnék tőle; valóban, ha egyedül csak a saját érdekeimet venném tekintetbe, úgy először is ő hozzá mentem volna.

Nevezze meg az összeget, hogy mit adjak érte! — mondá lady Oldcastle fülöklő hangon.

— Mindjárt. Azt akartam még mondani, hogy ha esetleg Sir Guyel nem sikerülne a vásár még van valaki a kihez fordulhatnék. Oldcastle Marmaduk ur —

ságával küzdve, midőn a saját nevét hallotta hangosan emlelti, és azt az anyja kiáltása követte, — ekkor belépett. Ő nem emlékezett vissza Dwight Gaborra, s haragosan és gyanusan nézett rá midőn az anyjához ment.

Mi történik itt? — tűnődött magában. Vajjon ez a különös nevű ember — milyen szenteskedő képmutatónak látszik! — vajjon megbántotta valamivel az anyját? — Ez a feltevés még a Duk békés természetét is kihozta a sodrából.

— Anyám, mi a baj? — Szóltott? Ugy gondolom, hogy a nevetem hallottam emlelti. Reménytelen, nincs semmi baj? — Szabad kérdezem, hogy ki ez az — ur — Kűzdött magával mielőtt az „ur” szót kitadta mondani. Ha van valami baj lehetek segítségére?

— Nincs semmi baj! — mormogta az anyja. Duk, nekem dolgom van ezzel az urral; már szinte elveztem.

Hirtelen a fia vállaira tette a kezét, s az ajtó felé taszítva Dukot kérlelő hangon sottogta:

— Drágám, menj! menj édesem! — Rögtön követlek. Már szinte bevezetük.

De Duk szokatlan állhatatossággal helyt állott. — Igaza volt, gondolá — e furcsa nevű emberen, Dwight Gaboron, volt valami különös.

Bár mi legyen az a dolog, anyám mostan nincsen olyan állapotban, hogy azzal bajlódjék, — mondá határozott hangon. Ugy gondolom, hogy ez az ur a nevetem emleltette. Talán eligazíthatom vele anyám helyett az a dolog?

Dwight Gábor mosolygva hajtotta meg magát.

— Épen ez volt a mit indítványoztam — mondá lady Oldcastle, talán megengedi, hogy —

(Folyt. köv.)

előadás több időt követel, a megnyitót előadás valószínűleg nem február 1-én, de csak 8-án tartatik meg. Az első énekari próba tegnap volt, az első zenekar próba pedig ma este 7 órakor leend.

— **Kedélyes mulatság** lesz a dalkör február hó 1-én a redutóban tartandó farsangi estélye. — A dalkör mulatságai az utóbbi években visszatértek előbbi érekeségüket, minek okát a buzgó és tapintatos rendezésben kell keresnünk. Különösen az évenként tartani szokott bohózatos dalestélyek azok, a melyek egyedüliek a maguk nemében. Ilyenkor a dalkör egy estére hitelen lesz a komoly muzsához, s a legtréfásabb darabok előadásával egy vidám estét szerez pártoló közönségének. A külsőben álló farsangi estélyt is nagy buzgalommal készíti elő az 50 tagú rendező bizottság. A tréfás hangverseny műsora, melyet nem rég közöltünk, igen érdekes és mulató, s így a nevetésből a nem tánczolás is bőven kivethetik részüket. — A hangverseny végzetével a Pongrácz Lajos, zenekara szolgálatja ropogós talpalaválót. Egy szóval minden meg van a mi az estélyt vonzóvá és kellemessé teszi, s a nagy közlemben, mit a rövid farsang okozott, sikert és győzelmet biztosít számára.

— **A dalkör bohózatos dalestélye** belépő jegyek a meghívó előmutatása mellett Strattinger Gusztáv főtérületeiben válthatók. Személy és ablakjegye egy forint, családjegye háromszemélyre két forint.

— **A kolozsvári munkás dalegyet** saját pénztára javára 1891. évi február hó 1-én Száderkert nagytermében zártkörű dal és táncestélyt rendez.

— **A süket-némák intézetében** a jelen iskolai évrben összesen 34 növendék részvételével, a kik illetőség szerint a következők: oszlanak meg: kolozsvári 4, Felsőalföldi (Udvarhely-méből) 1, Tekéből (Kolozs megye) 1, Hátszegből (Hunyad-méből) 1, Beszterceből 1, Nagy-Selyből (Köktől) 1, Csik-Szeredéből 1, Vizaknáról 1, Körös-Patakról (Háromszék-méből) 1, Püspökiből (Biharm.) 1, Mikoláról (Szathmarm.) 1, Sodalocáról (Szlavonia) 1, Szamos-Ujvárról 1, Zilahról 1, Nyárad-Szent-László (Maros-Tordam.) 1, Tordáról 1, Hajdu-Börsömnyéből 1, Nagy-Szebenből 1, Selyből (Beszterce-Naszód-méből) 1, M.-Bölkönyről (Maros-Tordam.) 1, Zágónról (Háromszék-méből) 1, Gy.-Szárhegyről (Csik-méből) 2, Némethiből 1, Magyar-Peterdől (Torda-Aranyosmegye) 1, Csik-Szent-Királyról 1, Benéből (Udvarhely-méből) 1, Szeghalomról (Békés-méből) 1, Választról (Kolozs-méből) 1, Hegyköz-Szent-Miklósról (Biharm.) 1, Fogarasról 1. A minte a kimutatásból látszik, már a harmadik iskolai évrben sikerült azon egész területéről, a melynek részére ez intézet tulajdonképpen alapított, növendékeket venni föl. Hogy mennyire nem részleges városi érdek szolgál ez emberbaráti intézet, kiteszik abból, hogy az összes 34 növendék között mindössze csak 4 kolozsvári van. Szvacsina Géza tanácsos a növendékek felvételénél mindig különös tekintettel van a különböző vidékekre és az ő előrelátásának tulajdonítható, hogy az intézetben az erdélyi részekből majd minden vármegyéből vannak növendékek.

— **Ki készítette a temesvári lutri tokokat?** Ma Pusztá-Kalánból egy érdekes levelet vettünk Nagy Sándor aláírásával, a melyben a híres lutri tokok készítésére nézve azt mondja, hogy azokat ő készítette, még pedig egyesek megrendelésre. Felelmit továbbá hogy a lutri per első tárgyalása alkalmával Temesvárt volt, de félt megjelenni a bíróság előtt, nehogy a mint írja „rám tegyék a vizes köpenyvet”, mert hát „szólt igazat betörök a fejed”. Az érdekes levelet a mai postával elküldöttük Eötvös Károly országgyűlési képviselőnek Budapestre.

— **A kolozsvári neolog izr. hitközség** a siketnéma intézet részére 100 frt alapítványt szavazott. Farkasbázi Fisher Vilmos a a hitközség elnöke egy meleg hangú átirat mellett ma beklüdtte az alapítványi összeget. A felügyelő bizottság a nemes emberbaráti adományt a hitközségnek és az elnökségnek a leghálásabb köszönetét nyilváníta.

— **Szerencsétlenség lámpa gyújtásból.** Horváth vasúti mozdony vezető családját Kolozsvárt a nagy-utczában tegnap este 8 órakor a petroleum lámpa töltése által elkövetett vigyázatlanság folytán roppant szerencsétlenség érte. A gyerekét szoptató nő ugyanis meghagyta a cselédnek, hogy a kialvó félen levő lámpába petroleumot töltse. A cseléd a helyett, hogy eloltotta volna a lámpát, égre hagyva sörölte le s az égő részt félre tolvá töltötte meg az öblönyt. A láng véletlenül belekapott a petroleumba, az explodált s a cselédet s az asszonyt ölében tartott csecsemőt egy pillanat alatt lángtenger borította el. A cseléd és a gyermek oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy életükhez kevés a remény. A szomorú tanúság ebből az, hogy még mindig kevés gondos fordítanak a lámpák helyes kezelésére s a gazdák a cselédnek nem magyarázzák meg, hogy égő lámpába petroleumot tölteni a legnagyobb veszélyvel jár.

— **Táncestély.** A vizaknai társalkodó-egylet 1891. január hó 31-én a „sörház” nagy termében zártkörű tánc estélyt rendez.

— **A népszámlálás eredménye.** Kolozsban a következő adatokat tünteti föl: találtatott 1800, férfi 1794 nő, összesen 3598 lélek. Távollevők száma 3785. Az 1830. népszámlálások a népesség 8150 volt s így csupán a tényleges létszám is 448-al emelkedett.

— **Hány évesek a miniszterek.** A miniszterek népszámláló lapjaiból kitűnik, hogy Szapáry Gyula gróf 58, Fehérváry Géza

br. 57, Baross Gábor 42, Csáky Albin gr. 50, Wekerle Sándor 42, Szilágyi Dezső 41, Bethlen András gróf 43 éves életkoruk.

— **Munkácsi estély.** Munkácsyék ma adják az idei első soiréjüket. Az estélyre a párisi előkelő világ több száz tagja hivatalos.

— **A temesvári kiállításról.** A végrehajtó bizottság figyelemzeti az érdekelte iparosokat, gyárosokat és mezőgazdákat, miszerint a bejelentési határidő f. év jan. 31-én lejár és egyúttal felkéri az érdekelteket a kiállításra való részvétel iránti szándékukat ezen határidő lejártáig a végrehajtó bizottságnak bejelenteni.

— **A maros-vásárhelyi kereskedelmi és iparkamara megalakult és működését ideiglenes irodájában, megkezdte.**

— **A segesvári magyar kaszinó** által saját pénztára javára 1891 évi február hó 7-én bethleni gróf Bethlen Gábor főispán védnöksége alatt Segesvárt a városház nagytermében kaszinó bált rendez.

— **Farsang.** A deési korcsalyzó-egylet pénztára gyarapítására Deesen, az angol szálló termében 1891. évi február hó 1-én tartandó zártkörű táncestélyrendez.

— **Farkasok a falvak közelében.** A szigoru től nagyon vakmerővé tette már az ideit a farkasokat. Szajk és Versend falvak közelében e hó 14 és 15-ike körül farkasokat láttak. A fenevadakat az éhség kergette az emberek tanyájához. — Nagy rémtületet keltett Mikalán a hétfőn délután öt farkas. Az aradi vár felé tartottak, és nem sokára eltűntek. — Mint Ösiből írják, a farkasok ott oly sűrűn jelentek meg a határban, hogy az emberek nem mernek kilépni házaikból. A fenevadak a legvakmerőbb támadásra is képesek.

— **Ybl Miklós** főrendiházi tag hazánk legkiválóbb építész kinek genialis alkotásait több fővárosi monumentális épület hirdeti, tegnap előtt Budapestet meghalt.

— **Kirabolt tehervonat.** Székesfehérvárról, mint az ottani „Szabadság” írja, már öt napja foglalkoztatja a rendőrséget egy rejtélyes lopás, mely folyó hó 15-én éjjele, a székesfehérvári pályaudvarban történt. Teherszállítmánnyal megrakott vonat vesztéget az említett éjjele pályaudvarban. Viharos idő lévén, a tolvajok könnyebben végezték munkájukat. Odalopództak a leolmozott, megrakott kocsikhoz, és három feltörték. Szerencsére lisztet voltak megrakva a kocsik, a melylyel odébb állni az ilyen esethez nem számított tolvajoknak nagyon nehéz lett volna. Egyik kocsiában volt egy 31 kg. súlyú láda, számlával megjelölve. Ezt elvitték. Kiemeltek egy zsák lisztet is, de úgy látszik, nem tudták tovább vinni, mert azt a kocsik előtt megtalálták. Néhány gyanús embert kérdőre vontak és kihallgattak, de ezek igazolták büntelenségüket. A vizsgálat még eddig nem vezetett eredményre.

— **A belga trónörökös halála.** A belga királyi család és magát Belgiumot fájdalmas csapás sújtotta. Mint egy tegnapi táviratunk jelenté, az ifjú trónörökös, Balduin herceg, született 1869. június 3-án, meghalt. Balduin herceg nem az uralkodó király, II. Lipót volt, kinek gyermekei nincsenek. Atyja Filíp flandriai gróf, Lipót királynak testvéröccse, kinek Mária hohenzollerni hercegnővel való házasságából származott Balduin herceg. Ő volt a trónörökösévé kijelölve és kezdetlől fogva olyan nevelésben részesült, hogy annak idején megfelelően uralkodói hivatásának. De a sors másképp rendelte. Balduin herceg alig huszonegy éves korában elhunyt. Mint hogy atyja a flandriai gróf, ki 1837-ben született, még él s különben is van egy testvéröccse, Albert herceg, ki 1875-ben született, halála a trónutódlás tekintetében nem fog komplikációkat felidézni Belgiumban. A fiutódlás a most uralkodó szász-coburg-gothai házban, melyhez a belga királyi család tartozik, továbbra is biztosítva van ugyan, de a nagyreményű fiatal trónörökös halála mindenestre mély részvétet fog kelteni nemcsak hazájában, hanem a külföldön is.

— **Szerencsétlenül járt hajók.** Rómából táviratozzák, hogy a Porto Ferrajóból jövő „Duna” hajó, mely sóval volt megterhelve, a cyclon következtében szerdán éjjel Antignano mellett hajótörést szenvedett. A hajón volt hat matróz közül egyet megmentettek. A „Brenco” vassal megterhelt gyorshajó, mely Tarentból Genuába evezet, Malaria sziget mellett a szírtén megfeneklett. A legénységet megmentették, de a hajó oda veszett. — Warnemündéből táviratozzák, hogy a „Gothenburg” gőzös Marstrand szigetről jött, át akart hatolni a jégen, de a másfél méter vastag jégben elakadt. A vastag jégkéreg másfél óra járásnyira nyulik a tengerbe.

— **A megmászott Vezuv.** Három angol megmászta a Vezuv hegyet. Kettő közülük, a kik vezetőkként indultak utnak, szerencsésen fel is jutott a kráterig. A harmadik, aki magányosan akarta megtenni a veszedelmes utat, nyomtalanul eltűnt.

— **Hideg telek.** Az ideit telet a történelem kétségkívül a leghidegebbek közé fogja sorolni. Voltak azonban ennél már hidegebbek is. 863/864. telén a Provence összes kikötői be voltak fagyva s Velenczében a lagunának nemcsak járni lehetett, de kocsizni is; 1132 és 1133 telén a Po Cremonától kezdve egész torkolatig be volt fagyva s Marseille és Genua kikötőit nehéz volt megközelíteni a jégzajlások miatt, így 1503 és 1504 telén, a mikor a jég a Pón oly szilárd volt, hogy a katonák keresztül vonulhattak rajta. 1709—1710-ben a Középtenger összes északnyugoti kikötői: Marseille, Toulon, Nizza egész Genuaig s azon felül csaknem három hónapon át teljesen be volt fagyva. Ez a tél volt a leghidegebb, mint Európa a

középkor óta átélte. Különben nem akadályozta meg a spanyol örökösödési háború folytatását. E télen volt a malplaueti csata, egyike a legborzasztóbbnak, miket a hadtörténet ismer. 2000—3000 sebesült fagyott meg a malplaueti csataterén. Sajátos, hogy a hollandi katonák tanúsították a legkevesebb ellenállási képességet s a délfrancziák a legtöbbet. Ehhez hasonló tapasztaltak 1812-ben is Oroszországban. Napoleon piemonti gyalogzereidei és Mulat nápolyi lovassága voltak az egyedüli csapatrészek, melyek a moszkvai borzasztó visszavonulásnál a hideggel dacolni bírtak. 1844—1845 telén Turinban néhány ór fagyott meg.

— **Villamos vasut Budapest és Bécs között.** A bécsi tudományos klubban Hochenegg Károly főmérnök tegnap este előadást tartott a villamos vasutakról s ez alkalommal megemlékezett a Budapest és Bécs között tervezett villamos vasutról is. Az előadó kijelentette, hogy a terv kivitelezésének akadályokba nem ütközik, hanem az esetre, ha a villamos áramot a föld felett vezetnék, oly rengeteg nagy lenne a költség, hogy a vállalat csak egy rendkívül élénk forgalom esetére fizetné ki magát. A mi a vasut sebességét illeti, erre nézve az előadó megjegyezte, hogy az távrolról sem lehetne akkora, mint a mekkorát émeletnek.

— **Legyező-kiállítás** lesz a fővárosban. A „Műbarátok köre” február hó 12-én nyitja meg a kiállítást. Gyűjteményeket állítanak ki, gróf Zichy Nep. Jánosné, Keglevich István; kilátás van arra is, hogy Mária Terézia főhercegnő 1200 daraból álló legyező-gyűjteményének legértékesebb példányait szintén átengedi.

— **Megfagyott ember.** Nagyváradon a járvány kórház közelében, pár nap előtt két megfagyott embert találtak. Valószínű, hogy ittas állapotban fekdtek le s így érte őket a szerencsétlenség. Az egyik halottban Csige Ferencz szakállal ellettséget csavargót ismerték fel; a másik halottnál egy munkakönyvet találtak, melyből kitűnt, hogy Bittó Károlynak hívták, 51 éves asztaloslegény volt.

— **Bánya-katasztrófa** Lembergől megritító szerencsétlenségről értesitenek. Jaszmotkában a Kursk-Charukovi vasut egy álmomás, mint az ottani lengyel lapoknak írják, a rokowskii szénbányában óriási robbanás történt. Több mint száz munkás vesztette életét. Egészen bizonyosan még nem lehetett megállapítani a halottak számát. Pétervárról is érkezett egy efféle katasztrófa híre. A Csebotarov-féle bányában a jostovkai állomás mellett nagy légröbbség volt. A bányában éppen akkor 120 munkás dolgozott, kik közül körülbelül negyven meghalt. A többi is elkabulva húzták fel a bányából.

— **Lőtenyésztők figyelmébe.** A földmívelésügyi minisztérium föl hívja azokat a lőtenyésztőket, akiknek birtokában legalább is négy jó származású, erős csontú, szabályos testalkatú egy éves ménesik van s azokat az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat a csikók származásának, magasságának, színének és árának megjelölésével, 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban február hó 10-ig bejelentsek a minisztériumnak. A nyilatkozatban pontosan megjelölendő az a hely, a hol a csikók állanak.

— **A szultán németül tanul.** Abdul Humid szultán mostanában nagy szorgalmasan tanulja a német nyelvet: Hülsennek ki a német császár megbízásából diszkardot nyújtott át neki, németül társalgott. Olyan jól beszéli már ezt a nyelvet, hogy Munir pasának az udvari tolmácsnak, kevés szerep jutott a követítésnél. Abdul Humid oda nyilatkozott a követ előtt, hogy a német nyelv megtanulása nem okozott neki nagy nehézséget, csak az a baj, hogy kevés ideje van a tanuláshoz. Reményét fejezte ki, hogy abban az esetben, ha Vilmos császár másodszor is megisztelné látogatásával, magas vendéget német nyelven üdvözölhetné.

MŰVÉSZET.

Magyar cyculus.

XXIV.

Péntek.

Katonás kisasszony.

Operette 3 felv. Szövegét Saint Georges és Lopez után írta és zenéjét szerző: Megyeri Dezső.

Szerkesztő ur! Haragodó trombiták rivalgásából zug a fejem! Hegedű, kis bőgő, nagy bőgő, cello, fuvola, piccolo, klarinet, fúgerhorn, trombita, bombárd, vadászkürt, kis dob, nagy dob, réztányér, katona, Müller és dirigáló pácza, mind, mind itt van a szemem előtt, itt tánczol, itt vibrál itt zug itt harsonáz és itt csúri csavarja a füleimet, itt reszketteti az agyamat s bele szédít egy örületes zajba, a hol nem ismerek többé magamra. Mert tetszik tudni én nem vagyok, zenész. Minden hangszer között a verkit tudom forgatni és a harangot huzni. A hallásom pedig olyan, mint a süket fajtáé. Ezért van az, hogy mikor Müller vezéri botja tánczoltatni kezdi a zenekart, mindjárt összefut a világ a szemem előtt, elveszem nyugalmamat és úgy érzem magam, mintha a nagy dob helyett oldalomat döngtetné a közönségyes baka.

Ezért hát szerkesztő ur, ne tessék tölem szakszerű bírálatot várni a zenéről és ne tessék nagyon komoly igényeket támasztani a szövekről. A közönség mulatott és tapsolt.

Elég ennyi. Megyerinek is elég, a közönségnek is elég.

Az operette csak divatos műfaj, de irodalmi értéke ez idő szerint még kétséges. S bár tiszteletreméltó tehetségeket láttunk már e téren mozogni, a szakszerű bírálatlalt hamarkodásnak tartanám ezt a korcszülöttet törvényesíteni. Ha értékes: majd szentesíti az idő; ha nincs bece: elsőpri mint vihar a porszemet.

Különben a dolog így történt: Choissy gróf felkeltette a híres vívót Pillbois lovagot egy csata előestéjén. Másnap Choissy elesett és Pillbois megesküszik a minden szentekre, hogy Choissy utódján fogja magát megboszulni. Choisse grófné értesül a lovag szörnyű szándékáról, s hogy akkor született fia gyermekét megmentse a rettenetes Pillboistól — leányának neveli. Ez a leány lesz a katonás kisasszony, a ki három felvonáson keresztül szur, vág, ugrál, csókolódzik, szeretkezik szédületes gyorsasággal és annyi elevelességgel, hogy az ember belefárad. — Végre kislul, hogy fia s ekkor egy könnyű sebbel megmenekszik Pillbois boszujától. Hallja Szerkesztő ur! Ez a szerencsétlen kisasszony lehet legalább 20—22 esztendő, mikor rájön, hogy ő fia. De még ekkor sem jőné rá, ha a tapasztalt komorna nem mondia meg neki. Mikor aztán megtudja, fordít egyet a dolgon (azért kell fordítania a dolgon, mert ő Julia rokona helyett már előbb férjhez ment volt, — elég meggondolatlanul, — Rigauthoz) és elveszi a saját férjének szánt menyasszonyt. Mikor pedig Pusztai mindezt megtudja: — lévén ő a kijátszott Rigaut (Rigó) — így énekel:

„Sarga rigó most hullatja a tollát.” A közönség nem vette rosz néven a Pusztai jó kedvét, mert az operette korlátlan szabadsága sok mindent megenged. Az operettek minden szabad. A szinirodalomban ő a csörgőspikás bohóc. Neki tapsol ma a közönség, míg a mellette komolykodó dráma királyt észre sem veszik.

Máskülönben a Megyeri operetteje megérdemelte a rokonszenves fogadtatást. A francia bohózat után csinált librettó ügyesen jelenetező és egészséges humorral dolgozó íróra. vall. A külső rendezésben is meglátszott a szinpad titkai ismerő színész biztos keze. A játszó személyzet és karok gyors mozdulatai és a mintaszerű rend a Megyeri rendezői talentumát dicsérik. Az este nem látszott meg a karon a szokásos lomhaság és tétlenség. A ki a szinpadon állt, az játszott valamennyi. Ugy is kell! Nincs unalmasabb mint a szájtató kórus.

Mondják Szerkesztő ur, hogy a zenében itt-ott reminiscenciák merülnek fel; hanem azért csinos, kedves és eleven! Hát aztán hiba az akkor, mikor csinos is, kedves is, eleven is? Ez pedig nem a reminiscenciák, hanem a Megyeri Dezső érdeme. Nekem Szerkesztő ur a muzsika kvalitása iránt nem is volna kifogásom, hanem a quantitást sokallom. Különösen a második felvonás van túltömve. Az egész operettben annyi zenerész van, hogy kettő is kitelnek belőle. A finalék pedig annyira zajosok és mozgékonyok, hogy más estére is tehetnének el belőle.

A czimszeretep Örléi Flóra játsza. Sokat akart produkálni, de én különösen az első felvonás végén attól féltettem, hogy leugrik a szinpadról. Játékának tulságos elevelességgel farszított. Kúry Klára kedves volt és Julia szerepét szép sikerrel játszta. Hanem a kisasszony a szinpadí arcz festés művészetében még nem eléggé gyakorlott. Egy olyan kellemes arczocskát kár a tulságos fehér és ríktó piros színek áldozatát dobni. Váradiné (Choisse grófné) és Láng Etel (Constance) valamint Farkas József (Simonné) dicséretesen működtek közre. Hasonló dicsérrel kell szólnom a Pusztai Rigaut és Kápolnai Pillbois lovagjáról. V á r a d i Miklós egy őrmester szerepében csapatja közreműködésével előadott indulóért kapott megérdemelt tapost.

Megyerit a közönség az első felvonás végén 3-szor és a második felvonás végén is 3-szor szolította színe elé. Először virágcsokrot, másodsor babérokoszort adtak. A virágcsokornak az este kétszer volt jelenete, a menyinyben tévedésből az első felvonás elején másnak nyújtott fel, de a felvonás végén illetékes helyére jutott dicsőséges tapsok kíséretében.

Gondolom szerkesztő ur, hogy azt nálam nélkül is tudja: milyen ház volt? Zsufolt ház!

Nem is zsufolt ház operette nélkül, — nem is operette zsufolt ház nélkül. Ezérféle illatszert összegyűltve kovályog a levegőben. De kovályog még egyéb is. Vig hangulat szerkesztő ur. Még a gázlángok is tánczolnak és az a rettenetes fő egy tömegben mind derült, mint egy kék nyári ég. A szinpadon valcer, polka etcetera cseng; az orchesterben muzsika zeng; a kasszában piczula peng!

Szerkesztő ur! Egy becsületes firmájú operette a színházi pénztár biztos kétszer kettője és minden egyéb — lubria!

TUSKE PÁL.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, vasárnap január 25-én.

Délután 4 órakor:

Szent István király.

Dráma, Dobsa Lajostól.

SZEMÉLYEK:

István király E. Kovács
Gizella Szentesi I.
Imre Ivánfi
Vazul Szentgyörgyi
Levente Várdi M.
Péter Gál
Bud Földesi
Sámuel Szerényi
Cres-cimira Szerényi

Este 7 órakor:

Bórlot 106. szám.

VIOLA.

Ssinmú, Saigetítől.

SZEMÉLYEK:

Viola E. Kovács
Zsuzsi Szeremi G.
Tengelinné Krasznainé
Vilma Dely E.
Peti Szathmáry
Csillag Várdi M.
Czifra Haday
Vándori Gál
Alispán Szerényi
Neje Szentesi I.
Akos Ivánfi
Macskaházy Megyeri

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti távirata.)

Budapest, január 24.

A kormány két tagja ellen Szilágyi és Wekerle ellen mozgalom indult meg a kormánypártban és állásuk megrendültnek mondatik.

Baross nagyon ingerült, hogy a kőzutatek és közmunkát a kereskedelmi minisztériumtól elvenni és a belügybe osztani szándékoznak.

Zichy Nándor gróf a főrendeknél és több képviselő a képviselőházban katolikus párt alakítására törekednek.

Budapest, jan. 24.

Országgyűlés.

A képviselőházban és a főrendi házban az elnökök meleg szavakban emlékeztek meg az elhunyt bíboros hercegszprimásról; mire az üléseket is be-rekesztették.

Mind a főrendeket, mind a képviselőházat küldöttség képviseli a temetésen. Ravatalára koszorút helyeznek.

A hercegszprimás halála.

Esztergom, jan. 24.

Az ország minden részéből érkeznek részvételtáviratok. A legelső sürgönyt a király ő Felsége küldötte, mély fájdalommal adva kifejezést ebben a katolikus egyházat ért nagy csapás felett.

Az elhunyt bíborost ma fogják felboncolni. Temetése január 28-án szerdán délelőtt tíz órakor lesz.

A temetésen a királyt Frigyes főherceg fogja képviselni.

A miniszterelnök Szapáry gróf is táviratilag fejezte ki részvétét a főkáptalannak.

Hornig püspök a temetés után Budapestre jön. Itt referálni fog a királynak az egyház fejedeleme utolsó nagyfontosságú közléseiről.

Az elhunyt bíboros végrendeletét tegnap bontották fel. Ebben meghagyja, hogy temetésénél kerüljenek minden felesleges fényt; koszorút nem enged ravatalára helyezni.

Vagyonát három részre osztja. Egyik harmadrészét a szegényeknek hagyta, a másik harmadrészét az esztergomi főegyház ügyének, a harmadik harmadrészét pedig három növérének hagyományozta.

A pénztáraiában található arany pénz a római pápának hagyja. Megemlékezik környezetéről is.

A hagyatéki jegyzőkönyv szerint a primás végrendeletkezelési jog alá eső vagyona megközelíti a három milliót.

NYILTTÉR.

Regale

kártalanítási kötvényeket, valamint ilyenekre szóló és két évi kamatszeliánnyal ellátott utalványokat

a hiv. árfolyam alapján a legmagasabb árban fizetem.

Egyúttal bátor vagyok figyelmeztetni hogy az 1891-ik év folyamában a forgalomban levő

5 százalékos magy. papír járadék kötvényeknek egy részén az utolsó szelvény kerül bevéltásra.

Ennek esedékessége után, csupán a szelvényutalványok benyújtása ellenében, új szelvény-ívek fognak kiadani, melyeknek beszerzését készséggel közvetitem.

FOLLY VICTOR,

Kolozsvárt,

Hirdetések.

Sz. 20—1891.

33. (6—10)

Ajánlati hirdetés a fakereskedő részvénytársaságtól KOLOZSVÁRTT.

A fentti társaságnak letarolás végett haszonbérbe adott volt naszdóvidéki községek egyesített kezelés alá vett erdősegeiből az alább körülírt vágás sorozatokban kihasználás alá kerülő fenyőfa állaboknak 3 egymásután következő éveken át a részletes feltételekben körülírt módon levágása, a levágott fák mintegy 80 százaléknak 4 metertől 30 meter hosszúságban 26 cm. vastagságtól és mintegy 20 százaléknak 7 metertől 20 meterig 16 cm. vastagságtól leendő meghosztolása, ezen fák az erdőből az uszavizig leendő leszállítása, azok tutajba kötve **Bethlenben** vagy **Deésen** felállítandó fűrésztelphöz a Szamoson és mellékágain leendő leszállítása, ezen fák kiartolása és a telephelyen hossz- és szélesség szerinti raktározása iránt pályázat irat ki.

A kihasználás alá kerülő erdőrészek a következők:

1. A radnai m. kir. erdőgazdálkodás kerületébe tartozó: A. üzemsz-tály I. vágássorozatából a Kirczibába nevű erdőrésszen kihasználás alá kerülő évente **29.25** huszonkilenc egész és huszonöt századrész cat. hold.
 2. A radnai m. kir. erdőgazdálkodás kerületébe tartozó: A. üzemsz-tály I. vágássorozatából az Izvoru Mare (Valea Mare) nevű erdőrésszen kihasználás alá kerülő évente **141.43** százharmincegy egész és negyvenhárom századrész cat. hold.
 3. A radnai m. kir. erdőgazdálkodás kerületébe tartozó: A. üzemsz-tály I. vágássorozatából a Valea Marilor nevű erdőrésszen kihasználás alá kerülő évente **200** kétszáz cat. hold.
 4. A szálavölgyi m. kir. erdőgazdálkodás kerületébe tartozó: A. üzemsz-tály I. vágássorozatából a Doszu Maguritzu nevű erdőrésszen kihasználás alá kerülő évente **26.55** huszonhat egész és ötvenöt századrész cat. hold.
 5. A szálavölgyi m. kir. erdőgazdálkodás kerületébe tartozó: A. üzemsz-tály I. vágássorozatából a Valea Glodului nevű erdőrésszen kihasználás alá kerülő, évente **77.4** hetvenhét egész és négytizedrész cat. hold.
 6. Az ilvai m. kir. erdőgazdálkodás kerületébe tartozó: A. üzemsz-tály I. vágássorozatából a Valea Selhoza nevű erdőrésszen kihasználás alá kerülő, évente **130.77** — százharmincegy egész és hetvenhét századrész cat. hold.
 7. Az ilvai m. kir. erdőgazdálkodás kerületébe tartozó: A. üzemsz-tály II. vágássorozatából a Les főlgyének Valea Ilutia nevű mellékvölgyében kihasználás alá kerülő, évente **80** nyolcvan cat. hold.
 8. Az ilvai m. kir. erdőgazdálkodás kerületébe tartozó: A. üzemsz-tály III. vágássorozatából az Anies nevű főlgyének Izvoru Calului nevű mellékvölgyében kihasználás alá kerülő, évente **96.86** kilencvenhat egész és nyolcvanhat századrész cat. hold.
- A szükséges beruházásokat, mint folyamszabályozás, vízfogók, surrantók és elterelő gerebeket a társulat **saját költségén** készítteti el és vállalkozó csak azok fentartásáról és netaláni kiegészítéséről gondoskodik saját költségén.

Ajánlat tehető:

1. Az egyes vágások fenyőfa állabának termelése, lecsusztatása és letutajozására.
2. Az összes vágások fenyőfa állabának termelése, lecsusztatása és letutajozására.

Az ajánlatokban a fák levágási, lecsusztatási, letutajozási és számbaadási költségei köbmeterenként számítandó egységárban lesz kiteendő, — külön kitüntetve — ezek **Bethlenig** vagy **Deésig** leszállítva.

Az ajánlatban a vállalkozó által nyújtandó biztosíték megjelölendő, valamint az is, hogy a társaság által eszközözendő beruházási költségek törlesztésére vállalkozó a szállított fák köbmeterenkénti árából mily összeget ajánl fel, mi levonásba tehető.

Az ajánlatok legkésőbb **1891. évi márczius hó 1-ig** zárt borítékban a kolozsvári fakereskedő részvénytársasághoz nyújtandók be és a következő felirattal látandók el:

„Ajánlat a 20—1891. számú felhívásra.”

A letarolási és szállítási részletes feltételek a társaság irodájában, **Kolozsvártt főtér 2. sz. alatt**, vaponta délelőtt 9—12, délután 2—6 óráig megtekinthetők.

Sz. 752—1891.

Alsófelmegye alispánjától.

Pályázat.

A nagy-enyedi főszolgabírói hivatalnál egy **közigazgatási gyakornoki állomás 300** frt fizetéssel, **60** frt lakbérrel és nyugdíj-jogosultsággal összekötve — jövőn üresedésbe, — felhivatnak pályázni kívánók, hogy jogi tanulmányuk végzéséről s eddigi szolgálataikról tanuskodó okmányokkal felszerelt kérvényüket **Február hó 20-ig** hozzám adják be.

Nagy-Enyeden, 1891. január hó 23-án.

Csató János,
kir. tanácsos, alispán.

92. (1—1)

Uj építési vállalkozás!!!

Alul megnevezettek szíves értésére adjuk a n. é. közönségnek, miszerint minden az **építési vállalkozás** keretében eső vállalatok keresztül vitelét teljesítjük.

Felvállaljuk a legegyszerűbb stíltól a legújabb stíly szerint építendő épületek elkészítését, a csak lehető mérsékelt ár mellett; egyszersmint fűtőberendezéseink lévén megrendelőink teljes megelégedését a magunk számára megszerezni.

Szerzett képességeink és tapasztalataink az igen tisztelt építendő közönség szíves megbízásainak megtételét reményleni engedik.

Üzleti megkeresések **Széchenyi-tér 20. szám** alatti irodahelységünkben intéztetnek el.

Alázatos szolgálói:

RÁCZ LAJOS és TÁRSA.
építési vállalkozók.

73. (3—3)

Pontosság, felelősség mellett!

HORVÁTH BOLDIZSÁR

első erdélyi Czimbalom-készítő,

Kőmálajka-utca 11. szám Kolozsvártt.

1878. Békés Csabán
arany oklevél.
1883. Gyulán. Bronz
érem.
1887. Deésen. Bronz-
érem.

(Több kiállításon nyert
kitüntetések.)

1881. Debreczen.
Bronzérem és állami
jutalomdíj.
1888. Kolozsvár.
Közreműködési kö-
szönőokmány és ju-
talomdíj.

Készítek mindenféle **Czimbalmokat**, hangfogóval és a nélkül, **60** frttól feljebb tetszés szerint **300** frtig, jótállás mellett 3 évig. Javításokat ugy helyben, mint vidéken, a legsolidabb árak mellett elvállalok. Hangfogó nélküli czimbalmokra esztérgályozott lábokat és hangfogót **20** frttól készítek. Kérve a nagyérdemű műértő közönség becses pártfogását ugy helyben, mint vidéken.

Kész tisztelettel

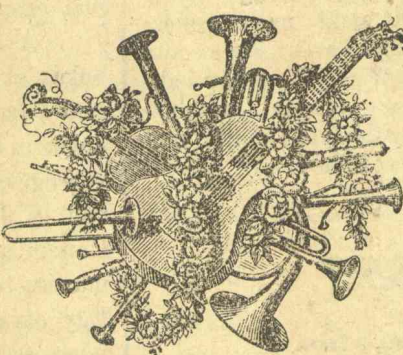
Horváth Boldizsár.

13. (5—6)

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

STERNBERG ÁRMEN

BUDAPEST, VII. KERESZETI-UT, 36. SZ.

Saját készítményű
mindennemű

vonós-, verős-, fa- és
réz fuvóhangszerek
és
azok kellékei és
alkatrészei. (1—20)

Harmonikáról külön árjegyzék kérendő.

„Magyar-Franczia biztosító részvény-társaság” Budapesten.

Alapított: 1879-ben. — Kezességi tőkék: **6.666,847** frt o. é.

A társaság elnöke: nagymélt. **BENICZKY FERENCZ** ur, val. belső titkos tanácsos. — Igazgató: **FERENCHICH VILMOS** ur.

Igazgatósági irodák: **Budapest, V., fürdő-utca 6. sz.**

Erdélyrészi vezérügynöksége: **Kolozsvártt, belmonostor-utca 12. szám.**

A TÁRSASÁG BIZTOSÍT:

64. (—3)

I. **Tűzkárok ellen:** házakat, gyárakat, butorokat, áru-raktárakat, mezőgazdasági terményeket, berendezéseket és egyéb ingóságokat. Lakházaknál a tűzkár következtében elmaradó bérjövődelmet.

II. **Jégkárok ellen** mindennemű mezei terményeket a legkedvezőbb feltételek mellett.

III. **Szállítvány-károk ellen.** Mindennemű értékpapír és kész-

pénz-küldemények postán, vizen vagy szárazon szállítva, biztosítottak.

IV. **Balesetek ellen.** Mindennemű testi balesetek által eredő anyagi károsodás ellen.

V. **Az ember életére.** Tőkét, járadékot, nyugdíjat, nyereségy-részesítéssel kisorsolás útján, vagy a nélkül.

Életbiztosítás **10 kr. heti díj** fizetéssel.

A társaság által 1891. évi január hó 1-ig kifizetett károk összege **45 millió** forint.

Med. Univ.
Dr. RUDAS GERŐ
összes gyógytudományok tudora, egészségügyi tanár, v. egyetemi tanársegéd, sebészeti műtő (Opérateur)
Specialista Fogorvos,
a jelenkor igényeinek megfelelő minden új technikai eszközzel felszerelt **fogorvosi műtermében**
Kolozsvártt, Főtér, Rhédey-házban
(a „Nemzeti szálloda” átellenében)
a legjobb amerikai műfogak, egyesek, valamint teljes fogsorok természetesen és művészi kivitelben készíttetnek; valamint a letört fogak koronái mű zománcz-fogkoronákkal pótolhatók a szájból meglevő gyökerekbe erősítve.
Odvas fogak tartósan plombáznak arany, platina, ezüst zománcz és egyéb kitűnő tömőanyagokkal.
Fogak a káros fogkötől szípen megtisztíttatnak. — Eltörtött műfogak kijavítása. — A szájból előforduló bármilyen betegség a haladó tudomány alapján gyógyíttatik a legjobban.
Fog- és foggyökérhúzások legjobb és legbiztosabb sikerrel eszközöltetnek, — kívánatra altatással (narcosisal) is.
Mindenkor méltányos díjak!
1. (5—52)

Eladó ház és kaszáló.

KOLOZSVÁRTT egy jó forgalmi helyen és kitűnő karban levő ház, mely áll

hét szobából, két konyhából

és megfelelő mellékhelyiségekből (az udvaron istálló, kocsiszin is van) — örökségi osztozkodás miatt szabad kézből **11.000** (tizenegyezer) forintért

ELADÓ.

A házért évek óta **700** (hét száz) frt évi bér fizettetik.

Eladó ezen felül, ugyanez okból, a kolozsvári határban a „Nagy Morgó” határterében egy huszonhárom holdra terjedő **kaszáló rét**, melynek kitűnő minőségű, gazdag szénatermése szokott lenni. Ára **3500** (háromezeröt száz) forint.

Ugy a ház, mint a kaszáló megvétele tárgyában értekezhetni **Kolozsvártt, majális-utca 8. szám** alatt.

88. (1—2)

ARANKAMENTES

LÓHER-MAG,

nagyszemű,

magkereskedői módon tisztítva,

10 holdra 100 kiló, zsákkal **52** frt,

1/2 holdra 5 kilós postacsomag zsákkal **3** frt,

utánvétellel szemben kapható:

GRÓF TELEKI ARVÉD

drassói uradalmában,

u. p. **SZERDAHELY.** (1—12)

SALIGNAC & Co által

(RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)

négy millió franknyi alaptőkével,

ALAPITVA 1809-BEN.

A legjobb borokból előállított és a legjobbnak elismert

FRANCZIA COGNAC

kizárólagos raktárával **MAROS-VÁSÁRHELYT**

a **MAROSI ÖDÖN** cég van megbízva.

A Cognac tisztaságáról és régiségéről kezességet vállal a fenti gyár, mely a Cognac-gyártás terén egyike a legregibb és legismertebb cégeknek.

Kiállítások alkalmával a **legelső díjakkal** lett kitüntetve.

Vezérképviselők **AUSZTRIA-MAGYARORSZÁG** részére:

Mendl Henrik és Társa Thea, Rum- és Cognac bevittelő cég
BÉCSBEN, I. Schottenring 32. sz.

1062. (10—10)